אור המאיר — ראה

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצות הוי"ה אלהיכם והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלהיכם וסרתם מן הדרך וגומר. וראוי לשום לב להבין מקראי קודש אומרו לשון ראה וכי אפשר לראות את הנשמע וגם אומרו היום לכאורה מיותר. והנראה שדבר גדול נרמז בכאן להעיר לבות בני אדם לתורה ועבודה כי יאמר נא ישראל איך יתכן לו לדעת במושכלות ולבלתי יפריד מחשבותינו מרוממות אלהותו אפי' כמעט רגע ולכאורה קשה עלינו המעשה אשר נעשה והאדם מלובש בגוף עכור וגשם ומוכרח לאכול ולשתות וכדומה מצרכי הגשמיות שכל עצמם המה מעולם הנפרדים כי משם יפרד וא"כ איך יכול האדם לדרוש אחדותו ויחודו אפי' בבחי' ההתחלקות לזה בא אדון הנביאים להורותם דרכי יושר ולהבינם בטוב טעם עניני עבודתם ואמר ראה אנכי נותן לפניכם היום מוסב על בחי' היום ממש אנכי נותן לפניכם בחי' היום לדעת מהותו אשר נודע שאינו נקרא יום שלם כ"א בהיות לילה משלים את היום ואם לאו אינו נקרא יום שלם ועיין למעלה מה שבארנו פ"ה וידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא אלהים והכוונה מאין יתכן לדעת מהות האחדות ששם הוי"ה המורה רחמים ושם אלהים המורה דין המה אחדין דלא מתפרשין רק מצדינו נראה בחינות התחלקות כ"ז יתכן לדעת ממהות היום אינו נקרא יום שלם כ"א עם הלילה וגם שניהם כאחד טובים למי שעמד בסוד ה' נפשו יודעת מאד היותם אחדות א' אכן מי שנבער מדעת חסרון תבונתו נדמה לו כאילו יש פירוד ביניהם וזאת הגורמת שעושה פירוד בין הדבקים למעלה בתואר שמותיו וכינויו יתברך המורים רחמים ודין ומכאן נמשך ברכה וקללה כל א' לעצמו כי הוא בעצמו גורם ככה להיות שלא דרש אחדותו ויחודו ושם הכל אחדות א' באין פירוד כלל ח"ו ובא לפרש בפסוק אחרון יותר מן הראשון מהות הברכה והקללה את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלהיכם ולהבינך את הענין נקדים פ"ה וקווי הוי"ה יחליפו כח יעלו אבר כנשרים וגו' ירצה זאת תורת האדם עודו בעוה"ז לעשות שם עש"ה ויעש דוד שם כל ימיו של דוד עיקר מגמתו והתאמצו בפרטי עובדותיו לעשות שם לשכינה כמו שדברנו מזה כמה פעמים למעלה להדורש מקומם כי שם הרחבנו ביאור אלה הדברים ולכן נקראים תלמידי חכמים בנאים ע"ש שעוסקים תמיד בבניינו של עולם ובלתי אפשרי לבנות ולכונן צירוף הוי"ה ופרטי תואר שמותיו וכינויו כ"א החכם אשר עיניו בראשו לבלתי יסתכל על גשמיות הדברים ממה שקרה לפניו לראות ולשמוע אל יתן עיניו והשמעת אזניו כ"א על אלהות המלובש שם שאין לך שום דבר בעולם הבאה לכלל בריאה והויה שלא יהיה לשם אותיות התורה ונ"ק מאיברי השכינה השוכנת בכללות המדריגות מרום המעלות עד מדריגות התחתונות והנמוכים גם שם יש איברי השכינה המחיה אותם ואיש המשכיל מעלה ומגביה משם איברי השכינה לשורש ואחדות הראשון ושם הכל נמתק אפי' מה שנראה לפעמים דין דורש מקום מוצא מאין נמשך ככה כי לכולם יש להם מוצא מקום אפי' לבחי' הדינים והכלל בזה זאת חובת גברא להיות תמיד עם פנימיות מחשבתו למעלה מהתחלקות הזמנים כי בהשתלשלות בחי' הזמנים וממקום קדוש יהלכו ושם המה אחדין דלא מתפרשין ומשם יפרד ונשתלשלו ממדריגה למדריגה עד עולם העשיה יש פירוד והפרש ביניהם י"ד עתים לטובה וי"ד עתים לרעה ח"ו ומי שנבער מדעת נשאר שקוע עם ראשו ורובו תחת התחלקות הכ"ח עתים וגורם לעצמו לפעמים מקרה לא טובה והכל בעבור חסרון דעתו לדרוש אחדותם ומקום מוצאם במקורם שמה אין פירוד והתחלקות כלל כי אין רע יורד משמים ואדרבא אפי' בחי' י"ד עתים לא טובים נמתקים בשורשם ונהפכים. לטוב גמור ומעתה תשכיל לדעת פ"ה וקוי הוי"ה כלו' מוסב על אישים המשכילים המקוים ומכנסים שם הוי"ה מכללות המדריגות שנתנו עיניהם אינם מסתכלים כ"א לקוור משם שם הוי"ה ב"ה היינו להשיג משם אלהותו יתברך המושג מצד פעולותיו ואנשים כאלה נקראים קווי הוי"ה מל' יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ורומז הכתוב תועלתם הנשגבה יחליפו כח ירצה להיותם תמיד עם פנימיות מחשבתם למעלה מבחינת התחלקות הזמנים ואינן נותנים עיניהם כ"א על אלהות המלובש' בבחי' התחלקות להעלות לעולם האחדות זאת הגורמת להם שיחליפו הכ"ח עתים ואפי' י"ד עתים רעים נחלפים ונעשים טובים ורומז עוד יעלו אבר כנשרים כלומר הכרתם חזקה גורם להם שיעלו איברי השכינה למעלה כנשרים מל' אילן שנשרו פירותיו כלומר כמו שנשרו ונפלו אותיות התורה ונ"ק שהם איברי השכינה ונתלבשו במדריגות התחתונים כמ"כ מעלים ומגביהים למרום שבתם. או יאמר יעלו אבר כנשרים מוסב על האדם המעותד לבנות קומת השכינה באמצעות כשרון מעשה מצותיו כמו שהוא מתקן בעצמו בחי' אבר ככה נתקן למעלה בקומתה יד תחת יד ורגל תחת רגל כמבואר בזוהר ובתקונים שיש מארי דקומה ומארי דצוואר ומארי דידין ודרגלין ולהיפך בעשות רע נפגם איבריו וככה פוגם למעלה בקומת השכינה לערך אחיזת נשמתו עולה עמו באמצעות מעשים טובים ואינה יורדת עמו כ"א בעשות רע ח"ו נפגמים איבריה כ"י ולזה רומז הכתוב וקווי ה' יחליפו כ"ח כמדובר אמנם לא כל מי שרוצה ליטול השם יבא ויטול לומר שגם לו כח לה להחליף את הזמנים והתחלקות העתים כי צריך לזה תנאי הקדם לתקן מלא קומתו להעלות בחינת האבר שנפגם במעשה הרע יעלה אותו כנשרים ממש כמו שגרם נפילה לבחינת האבר וכמו ששמעתי

מהמגיד זללה"ה שביאר אשר חכמים הגידו איזה תלמיד חכם המקפיד על חלוקו להפכו כלו' שמקפיד על חלוקו שחלק א"ע מהבורא ב"ה ברוע מעשיו מקפיד ע"ז להפכו לדבק א"ע לרוממות אלהות וזהו יעלו אבר כנשרים וזה תולה בזה אם יתקן את עצמו ממילא נבנה ונתקן קומתה ג"כ וכחו יפה להעלות איבריה ממטה למעלה כנזכר וקווי ה' יחליפו כח והנה במה יתכן לו לאדם לדרוש אחדותו ויחודו ית' להעלות בחי' ההתחלקות למקום אחדותו ויחודו ית' להעלות תורה ומעשה המצות הכתובים בה כי התורה רושם אלהות כמבואר בפרשיות הקודמות ע"ש. ועתה נחזור לענין את הברכה אשר תשמעו אל מצות הוי"ה אלהיכם ומלת תשמעו משמעו ל' אסיפה כמו וישמע שאול את העם וכנזכר בכוונת לשמוע קול שופר ירצה באמצעות התורה והמצות תשמעו ותאספו שתי שמות אלו הוי"ה ואלקים המורה דין ורחמים תשכילו לדעת שאין שום פירוד ביניהם ומכאן נמשך עיקר גדר הברכה כנזכר קווי הוי"ה יחליפו כ"ח עתים ומהפכים י"ד עתים רעים לטובים ולזה גמר אומר אשר אנכי מצוה משמעו ל' צוותא והתחברות אתכם היום שאינו יום שלם כי אם יומם ולילה הנראה דין ורחמים ובאמת גם שניהם טובים כנזכר והקללה אם לא תשמעו ותאספו אל מצות הוי"ה אלהיכם ומכלל הן אתה שומע לאו כיון שעושה פירוד בין הדבקים ואינו דורש אחדותם ממילא נופל תחת חלקת הזמנים ואין כחו יפה להחליף הכ"ח עתים מרע עד טוב ומזה נמשך עיקר הקללה ממקרי ופגעי הזמנים המבלבלים מחשבתו קודש להפרידו מדביקות ואין לך קללה יותר מזה סוף דבר הכל נשמע היות כ"ז ביד האדם לראות בחוש הראות מצד התלבשות אלהותו יתברך בכללות המדריגות יכול לדעת מה למעלה להשיג עליון מהתחתון וזה הרמז ראה אנכי כלומר אזהרה לצדיק מיחידי סגולה אשר ה' קורא אליהם לכל מקום שתתן עיניך לראות אנכי שם מלובש אותיות התורה הפתח באנכי ולכן פתח הכתוב בל' יחיד כי בני עלייה המה מועטים להיותם טוב רואי אפי' מגשמיות ישיגו שם התלבשות אלהות ושארית העם מי יתן והיה לבבם זה להם להביט נפלאות מתורה גופא שהי' רשימת אלהות כנזכר לנו פ"ה דרשו מעל ספר ה' כלומר הנביא הוכיח על פניהם אם אומר לכם לדרוש אחדותו ויחודו ממדריגת הגשמיים תשיבו לומר לאו כל מוחא סביל דא עכ"פ אני אומר לכם דרשו מעל ספר הוי"ה ב"ה וגם לזה לא תשימו לב לדרוש אחדותו ית' ולזה פתח הכתוב ראה אנכי בלשון יחיד כנזכר וגמר אומר בלשון רבים נותן לפניכם

מוסב על רובן דעלמא אשר לא ידעו ולא יבינו אל פעולת ה' ואצלם נעשה בחינת התחלקות ברכה בפ"ע וקללה בפ"ע והשם ברחמיו יהפוך מקללה לברכה כנז' ודו"ק:

או יאמר ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה יובן ע"ד שבארנו למעלה אשר שנו חכמים במשנה דאבות דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת ע"ש ותוכן הדברים כי באמת מצד עצמותו יתברך אין שייך לתאר שינוי החושים עין ואוזן ויד ורגל כי מה דמות תערכו לו כ"י כ"א מצדינו אנו מתארים אליו ית' תואר איברים גשמיים כנזכר לנו פ"ה עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם כלומר הצדיקים גורמים לתאר בעצמותו יתב' עינים להשגיח עליהם בעין חמלה ואזנים לקבל תפלתם ולזה רמזו בדבריהם דע מה שנעשה למעלה ממך בסכתך בחי' התחלקות האברים כביכול לומר על בורא עולם אחד יחיד ומיוחד עין רואה ואוזן שומעת והכל בסבת עם קרובו ישראל ובאמת מצד עצמותו אין שום תמונה וציור והתחלקות כלל לא וגם הברכה וקללה הנעשה למטה בסבת השתלשלותם ממקורם נעשה שינוי ביניהם ברכה בפ"ע וקללה בפ"ע והכל מצד המקבלים יש בחי' שינוי ובבורא עולם נאמר אני לא שניתי לזה רומז הכתוב ראה אנכי נותן לפניכם דייקא ברכה וקללה בהתפשטותם ממקום אחדותם ונתלבשו בבחי' הזמנים נעשה פירוד ברכה וקללה וזהו לפניכם היום קללה וברכה ודו"ק:

אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים אשר אתם יורשים אותם את אלהיהם על ההרים הרמים ועל הגבעות. וכפול בלשונו אבד תאבדון ונתעוררו חז"ל מכאן לעוקר ע"ז שצריך לשרש אחריה להבין הענין עיין למעלה מה שזכרתי בשם המגיד וללה"ה שביאר מה שאנו אומרים בהגדה של פסח מתחלה עע"ז היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו ותוכן הדברים שלש המחשבות שבאדם אהבה ויראה והתפארת נק' אבות וטרם שבאים על שכל האמיתי עובדים עם אלו המחשבות עבודה שאין בה ממש וזה נקרא ע"ז מאתו ית' כי נדמה בעיניו שנוהג במדת האהבה ותועה בה שאוהב רק את עצמו ורודף הוא לקנות שלימות ומחוז חפצו לזה משים עיקר מגמתו בתורה ותפלה ומעשה מצותיו לשאול אוכל לנפשו ונמצא אין אהבתו שלימה את האלהים כי הוא אוהב א"ע וירא בפני עצמו שלא יחסור כל בו וכללות עבודתו שעובד את בוראו בג' מחשבותיו היה רק ע"ז מאתו ית' כנזכר ועכשיו שבא על השכל מהות עיקר העבודה מה עניינה שכל עצמה רק צורך גבוה ולא צורך עצמו קרבנו המקום לעבוד עם אלו הג' מחשבות עבודתו דייקא ולא ע"ז והנה נודע שעיקר מקום אחיזתם הוא מהבנין ולמטה ששם מגע נכרי משבעה תועבות הפכיים מול זה בא הרמז בתורה להזהיר ולצוות את עם קדוש את הדרך אשר ישכון אור אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים והיינו לנקות כללות ז' המדות ממום מגע נכרים ולקשטם רק בקדושה וטהרה בלתי לה' לבדו ואין לזרים חלק בהם וזהו שאמר כל המקומות היינו כללות ז' המדות שיש להם לחיצונים חלק ומקום אחיזה בהם לנטות למדות הפכיים אשר אתם יורשים את אלהיהם ירושה בודאי על דרך שבארנו למעלה אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם כלומר מחמתם מגיע לנו מזון וכסות לנשמה בעולם המנוחה לבלתי תאכל מנהמא דכסופא ע"ז תולה להיות שיש רע בעולם לבחון את הטוב כנזכר וזהו אשר אתם יורשים אותם את אלהיהם על ההרים להורות מקום מגעם ואחיזתם רק על ההרים ידוע האבות נקראים הרים כלומר כאן על ההרים ראשית ממלכתם למלוך בז' תועבות ועש"ה שממית בידיה התפש ועל הגבעות מורה לאמהות רק בכאן שייך בחי' אלהותם ולא למעלה כי שם יין המשומר מששת ימי בראשית והכוונה משומר מששת ימי בראשית דייקא מוסב על זי"ה גם מהם משומר כי בכאן יש מגע נכרים ולשם אין מגיע מגעם כלל ולהיות שעולם הבינה נאמר בזוהר בינה אע"ג שאין שם דינים עכ"פ מתערים מינה ולכן אומר הכתוב ורומז מקום מוצאם בכדי לאבדם מכל וכל אפילו מהמקום שמתערים משם והיינו את אלהיהם על ההרים כלומר למעלה מהמדות בעולם הבינה ומעתה תשכיל לדעת דברי חכמים ורמיזתם מכאן לעוקר ע"ז שצריך לשרש אחריה כלומר לעקור ממקום שורשם ומוצאם התחלת התעוררותם שהוא למעלה על ההרים ועל הגבעות וכ"ז ישנה בכל אדם ובכל זמן ודו"ק:

ונתצתם את מזבחותם ושברתם את מצבותם וכו' לא תעשון כן לה' אלהיכם ופירש רש"י אזהרה למוחזק את השם ולנותץ אבן מן המזבח אמר רבי ישמעאל וכי תעלה על דעתך שישראל נותצין את המזבחות אלא לא תעשו כמעשיהם ויגרמו עונותיכם למקדש אבותיכם שיתחרב והכוונה כי כבר בארנו אשר עיקר עבודת אדם בעוה"ז לעשות שם לשכינה ולכוננה ולבנותה בקומה שלימה התולה בתיקון בנין קומתו כנזכר והכלל שאין אמצעות בדבר ולא נמלט האדם מאחד משתי פנים אלה בעשות מעשים טובים תבנה ותכונן קומת השכינה ובעשות רש משרה בקרבו השראת הטומאה וגורם בנין בקומת הסט"א כי זה לעומת זה עשה אלהים וכשזה קם זה נופל מה מאד יחרד ויפחד האדם ממורא הנ"ל להתבונן במעוז שכלו מה החטא גורם ואפילו נדנוד קל ואתה תראה שאין לך אחד מישראל שלא יהיה לו אותיות בתורה וכנזכר בספרים נוטריקון של מלת ישראל "יש "ששים "רבוא "אותיות "לתורה וכל אחד ואחד מישראל לערך אחיזת נשמתו בתורה ככה גורם בנין וצירוף לבנות בתים משמות ותואר כינויים ואלו האותיות ממתינים עת בואו לצרפם ולעשותם צירוף קבע בלתי מתמוטט וכל זה תולה לערך הפעולות וכשרון המדות במעשהו בחוץ ככה מכניס ובונה בפנים לאפוקי אישים פועלי און אשר לא ידעו ולא יבינו אל פעולת ה' לעשות מעשיהם זר ונכריה עבודתם לאכול ולשתות כבהמה ולהוטים ובהולים לרדוף אחרי המותרות ידוע תדע שאלו האנשים יהרסום ולא יבנום לאותיותיהם שיש להם אחיזה בתורה וכל אלו השמות ותואר הכינויים שהיה ראוי להצטרף באמצעות כשרון פעולתם נעשה בהם הריסה וסתירה ח"ו וזה נקרא מוחק את השם ואוי לאותה בושה וכלימה לא די שאינו בונה אלא שסותר כי אין אמצעות בדבר ולזה בא הרמז בתורה על עבר והוה ועתיד שישנה תמיד בכל אדם ובכל זמן עד סוף כל הדורות ונתצתם את מזבחותם היינו באותן המבואר כאשר תתקנו ותקשטו מלא קומתכם מראש עד עקב להשארת אלהות שאו תבנה ותכונן ג"כ קומת השכינה וכדין אחרתי האי סטרא כי לא נתמלא צור אלא מחורבנה של ירושלים ולהיפך צור הולך ונתמעט כשנתמלא ירושלים וזהו ונתצתם את מזבחותם מוסב על כללות קומת הסט"א לנתוץ ולהרוס כמדובר לא תעשון כן לה' אלהיכם כלומר אל תעשו היפך מעשיכם לגרום ח"ו פירוד בין הדבקים בצירוף שם הוי"ה ב"ה כנזכר ולזה פירש"י והעמיק בלשונו אזהרה למוחק את השם כמדובר שאין אמצעות בדבר וכיון שאינו עוסק בבנין קומת השכינה יהרסום ולא יבנום ועושה פירוד בין הדבקים ח"ו וגם העמיק בלשונו ולנותץ אבן אחת מן המזבח או מן העזרה ידוע האותיות נקרא אבנים ובעוסקו בתורה ועבודה בתמידות נצטרפים אותיותיו שיש לו אחיזה בתורה בצירוף קבע והתורה יש לכנותה בשם מזבח וכמאמרם ז"ל זאת התורה לא עולה ולא חטאת כי תלמוד תורה כנגד כולם ועומדת במקום המזבח וגם קומת האדם נקרא עזרה כי משכן ה' המה בני ישראל והכל תולה במעשה המצות ולהיות העבודה חזקה בידם אזי אותיותיו המה בצירוף קבע ואם הוא הפכפך במעשיו אזי נתפרדו האותיות ונהרסים מבנינם וזהו שהעמיק אזהרה למוחק את השם ולנותץ אבן אחת היינו אפילו אות אחת מן המזבח מוסב על התורה ומן העזרה מוסב על בנין קומתו כמבואר והשם ברחמיו יתן לנו לב טהור לעובדו באמת אסנ"ו: